

Halk Sağlığı Etiği ve ‘‘Gıda Güvenliği’’

Dilek Aslan

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Halk sağlığı etiği, sağlığı ilgilendiren herhangi bir olayda halkın/toplumun sağlıkla ilgili yararını en üst düzeyde koruyan/kollayan bir felsefedir. Bugün bu felsefenin/yaklaşımın içerisine pek çok kavram tartışılmaktadır.

Halk sağlığı etiği toplum sağlığı çalışmalarına rehberlik eden değerleri ve prensipleri kapsar. ‘‘Hastalık ve ölümlerin engellenmesi’’ yaklaşımının gereğini yerine getirir. Biyomedikal etikten bazı noktalarda (biyomedikal etik birey odaklıdır; halk sağlığı etiği toplumsal yararı ve işbirliklerini önceler) ayrılır. Halk sağlığı etiği tartışmalarında dikkat edilmesi gereken bir başka konu da ‘‘ihtiyatlılık ilkesi’’ olup bu ilke temel olarak ‘‘zararsızlığı kanıtlanmadıkça herhangi bir durumun/konunun zararlıymış gibi muamele görmesine işaret eder’’.

Dünyada ve ülkemizde pek çok insanın hastalanmasına ve önlemler alınmadığında ölümüne yol açabilen gıda güvenliğini tehdit eden sorunların ‘‘halk sağlığı etiği’’ felsefesinde rahatlıkla kendine bir zemin bulabildiği görölmektedir. ‘‘Tarlardan sofraya sağlıklı/güvenli gıda’’ olarak tanımlanan gıda güvenliği kavramı günümüzde sağlığın pek çok bileşeninden etkilenmektedir. Sağlığın sosyal belirleyicileri olarak da bilinen bu kavramlardan bağımsız bir gıda güvenliği tartışması eksik bir yaklaşım olarak da değerlendirilmelidir. Bu bağlamda sağlıklı gıda hakkı, iklim değişikliği, yoksulluk ve yarattığı sorunlar, tek sağlık kavramının da önemli bir bileşeni olan hayvan sağlığı, gıda endüstrisinin kimi taktikleri, üretim sistemleri ve pek çok diğer konu halk sağlığı etiği perspektifinde ele alınmalıdır. Yapılan değerlendirmelerden elde edilen sonuçlar doğrultusunda da evrensel yaklaşımlar ışığında çözümler üretilebilmelidir. Üretilen çözümlerin uluslararası ve ülke düzeyinde gerçeklik kazanabilmesi amacıyla güçlü ve sürdürülebilir kamusal sistemlere gereksinim bulunmaktadır. Diğer bileşenler bilimsel çerçevelerin öngördüğü şekilde kamusal sistemi gerektiğinde destekleyebilirler.

Bu sunumda; gıda güvenliği kavramının halk sağlığı etiği perspektifinde tartışılması, sorunların saptanması ve belirlenebilen çözümlerin bilimsel yaklaşımlar ve kanıtlar zemininde paylaşılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gıda güvenliği, Halk sağlığı, Halk sağlığı etiği